

ASPECTE ALE ECONOMIEI
ROMÂNEȘTI ÎN TIMPUL
RĂZBOIULUI RECE
(1946-1991)

PETRE OPRIS

Colecția
Contributors.ro

TREI

EDITORI:

Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL:
Magdalena Mărculescu

REDACTOR:
Daniel Eberhat

COPERTA:
Alexe Popescu

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Carusel Multimedia

CORECTURĂ:
Dușa Udrea-Boborel
Carmen Eberhat

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OPRIȘ, PETRE
Aspecte ale economiei românești în timpul Războiului Rece (1946–1991) /
Petre Opriș. - București : Editura Trei, 2019
Conține bibliografie
ISBN 978-606-40-0683-7

330
94

© Editura Trei, 2019

O.P. 17, GHIȘEUL 1, C.P. 0490, BUCUREȘTI
TEL.: +4 021 300 60 90; FAX: +4 0372 25 20 20
E-MAIL: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

Cuprins

Notă introductivă	7
<i>Datoria financiară a Germaniei față de România și soluția acceptată în anul 1947</i>	13
<i>Operațiuni cu aurul românesc din țară și din străinătate (1947–1970)</i>	30
<i>Compania Ford propune, Nicolae Ceaușescu refuză (1966–1970)</i>	48
<i>Nemulțumiri ale minerilor din Valea Jiului și din zona Anina și implicarea armatei române la obiectivele economice naționale (1945–1986)</i>	60
<i>Investiții în România: cazul Întreprinderii de Osii și Boghiuri Balș (iulie 1971)</i>	70
<i>Opiniile lui Nicolae Ceaușescu despre concursurile cu premii de la televiziune și despre filmele artistice occidentale (1971–1974)</i>	81
<i>Incendii la instalațiile petrochimice din România (1974–1983)</i>	86
<i>Implicarea Elenei Ceaușescu în acordarea unor burse și în achiziționarea de licențe de fabricație și avioane</i>	98
<i>Exporturi de produse românești în SUA și repatrierea profitului obținut (1980–1983)</i>	103
<i>O evaluare a programului pentru producerea de aparatură medicală în România (22 decembrie 1980)</i>	116

<i>Criza datoriei externe a României (1980–1985)</i>	125
<i>Achiziționarea de avioane turboreactoare pentru compania Tarom (1968–1974)</i>	147
<i>Planuri privind fabricarea unor avioane de pasageri în România (1970–1989)</i>	171
<i>Avioane noi pentru Armata Română (1986–1989)</i>	189
<i>Concluzii</i>	203
Lista abrevierilor	208
Lista ilustrațiilor	209
Lista documentelor	217
Bibliografie	364
Despre autor	376
Indice	378

Notă introductivă

Logodnica mea, Karina, m-a întrebat de curând de ce autoritățile poloneze au insistat la începutul anilor '70 pentru dezvoltarea unor relații economice cu Australia și când anume au fost stabilite relații diplomatice între România și Australia (la 18 martie 1968). Nu este prima dată când, în cadrul cercetărilor sale, face analogii între situațiile politico-economice și diplomatice de la Varșovia și București din perioada Războiului Rece.

Având zilnic un contact permanent cu un adevărat catalizator al propriilor mele cercetări (pe scurt, o muză încântătoare), a fost firesc să analizăm evoluția generală a economiei românești din timpul Războiului Rece pornind de la sintagma „globalizarea comunismului“. De exemplu, ambele regimuri politice din România și Polonia de după 1945 au stabilit planuri economice pe termen lung pe baza unor influențe decisive din partea Uniunii Sovietice și foarte multe evenimente care au avut loc în cele două state europene în perioada Războiului Rece pot fi analizate astăzi cu ajutorul similitudinilor specifice regimurilor politice comuniste instalate de autoritățile sovietice în Europa Centrală și de Est cu ajutorul Armatei Roșii, începând din anul 1944.

Primele elemente caracteristice ale unei economii de tip comunist care ne vin în minte, instantaneu, sunt penuria de alimente și bunuri de strictă necesitate, frigul din locuințe, cozile din fața

Datoria financiară a Germaniei față de România și soluția acceptată în anul 1947

---

12 februarie 2018

Există oameni care se consideră predestinați pentru a-i conduce pe semenii lor. În acest scop, ei nu ezită să vânture în mass-media cifre mari despre datoria financiară pe care autoritățile germane o aveau față de România la 8 mai 1945 (echivalentul a 18 miliarde de euro, în opinia lor) și speră, probabil, că nimeni nu va îndrăzni să-i contrazică pe platourile de televiziune unde au fost invitați.

Pentru a demonta șarada propagandistică începută în anul 2010 în România, ne-am propus să prezentăm realitatea din perioada 1919–1947, situația generală a despăgubirilor de război pe care autoritățile de la Berlin trebuiau să le achite în perioada interbelică și modul în care au acționat cele Patru Mari Puteri în anul 1947, pentru a fi sigure că vor primi despăgubiri de la autoritățile germane după încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial.

Înainte de semnarea Tratatului de Pace de la Versailles (28 iunie 1919), liderii politici ai țărilor care au învins Germania în Primul Război Mondial nu au reușit să ajungă la un acord în privința modului de formare a cuantumului despăgubirilor germane care urmau să fie plătite statelor învingătoare. Pentru rezolvarea problemei, a fost înființată o Comisie interaliată specială. Aceasta a alcătuit o listă în care s-a prevăzut achitarea de către autoritățile

de la Berlin a 132 miliarde mărci aur în decurs de 30 de ani, începând cu 1 mai 1921.¹

Din cauza problemelor politice și economice interne, germanii au achitat târziu o parte din sumele stabilite în graficul elaborat de Comisia interaliată. În consecință, politicienii din Marea Britanie și SUA au revizuit de două ori planul despăgubirilor de război care trebuiau plătite de autoritățile de la Berlin („Planul Dawes“, în 1924, și „Planul Young“, în 1930). Scopul urmărit de liderii politici americani și britanici a fost de a-i convinge pe germani să achite despăgubiri statelor europene, care aveau la rândul lor datorii foarte mari de plătit față de SUA (11,5 miliarde de dolari în anul 1922), deoarece se împrumutaseră de la americani în Primul Război Mondial, pentru a-și dezvolta armatele și a obține victoria finală.²

În cele din urmă, reparațiile de război neplătite de autoritățile de la Berlin până la 1 iulie 1932 au fost anulate complet (93 de miliarde de mărci aur), în conformitate cu hotărârile adoptate la Conferința de la Lausanne (16 iunie–9 iulie 1932), în timp ce alte state din Europa, datoare față de SUA, nu au fost scutite de achitarea sumelor împrumutate în perioada 1914–1918.³

Anexarea Austriei (12 martie 1938) și dispariția statului cehoslovac (15 martie 1939) au permis firmelor germane să utilizeze Dunărea pentru a crește importurile de produse agricole și petrol din România, precum și exporturile de produse germane către Peninsula Balcanică, în defavoarea rutei maritime, mult mai lungi și mai lente: Marea Nordului — Oceanul Atlantic — Marea Mediterană — Marea Neagră. Franța și Marea Britanie au urmărit cu îngrijorare expansiunea economică a Germaniei în regiune, iar tratatul economic româno-german încheiat la 23 martie 1939 a consfințit dreptul autorităților de la Berlin de a folosi zonele scutite

de taxe vamale din porturile românești de la Dunăre (în special cele de la Galați și Brăila).

Ulterior, presiunile economice germane asupra autorităților de la București s-au accentuat și, după rapturile teritoriale din vara anului 1940, România a intrat complet în sfera de influență germană. La 4 decembrie 1940, a fost semnat la Berlin un acord de colaborare între cele două state, în scopul creșterii masive a exporturilor românești de petrol, produse agricole și forestiere către Germania și a importurilor de armament, muniții, tehnică de luptă și echipamente militare germane necesare armatei române.

Întâlnirea dintre Adolf Hitler și generalul Ion Antonescu, în cursul căreia s-a discutat despre participarea armatei române la operațiunea militară germană „Barbarossa“ – invadarea Uniunii Sovietice (München, 12 iunie 1941).

După izolarea Armatei a 6-a germane la Stalingrad de către trupele sovietice și pierderea a aproximativ 150 000 de militari români în bătălia respectivă, mareșalul Ion Antonescu a reanalizat relațiile de colaborare cu Germania și, în cursul vizitei sale la Berlin din ianuarie 1943, a semnat un nou protocol economic. În acel document s-a prevăzut ca Germania să deschidă un nou credit în favoarea României, în scopul furnizării de tehnică de luptă

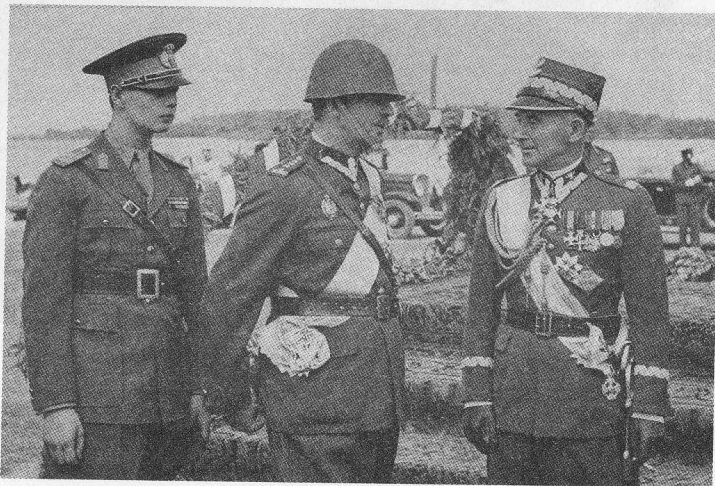
¹ Constantin Bușe, *Din istoria relațiilor internaționale. Studii*, Editura Enciclopedică, București, 2009, pp. 265–286.

² *Ibidem*, p. 288. De exemplu, autoritățile franceze aveau de achitat 4 miliarde de dolari, iar cele britanice 4,5 miliarde de dolari.

³ *Ibidem*, pp. 348–349.

modernă pentru armata română, slăbită după pierderile umane și materiale suferite la Stalingrad. În schimb, autoritățile de la București au acceptat să trimită 4 milioane de tone de petrol în Germania și Italia în cursul anului 1943.

Schimburile economice dintre cele două state au continuat până la 23 august 1944. Lovitura de stat care a avut loc la București a întrerupt colaborarea politică, militară, economică și diplomatică româno-germană, în condițiile în care autoritățile române aveau de primit de la Berlin circa 1,3 miliarde de mărci germane pentru produsele exportate și neachitate de guvernul german. În același timp, armamentul, tehnica de luptă, munițiile și echipamentele pe care România le-a primit din Germania și nu le-a plătit până la 23 august 1944 erau în valoare de 1,25 miliarde de mărci.

Regele Carol al II-lea al României, în uniformă de colonel al armatei polone, așteaptă începerea paradei militare (Biedrusko, 28 iunie 1937). În stânga, fiul său, Mihai, viitor Rege al României. În partea dreaptă, mareșalul Edward Śmigły-Rydz.

Lovitura de stat de la 23 august 1944 a însemnat, printre altele, recunoașterea înfrângerii României în războiul la care participa de la 22 iunie 1941 (o capitulare necondiționată, anunțată unilateral

de Regele Mihai I). Acea situație a fost menționată în preambulul „Convenției de armistițiu între guvernul român și guvernele Națiunilor Unite”, încheiată la Moscova (12 septembrie 1944), în felul următor: „Guvernul și Înaltul Comandament al României, recunoscând faptul înfrângerii României în războiul împotriva Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, Regatului Unit și Statelor Unite ale Americii și a celorlalte Națiuni Unite, acceptă condițiile armistițiului, prezentate de către Guvernele sus-menționatele trei Puteri Aliate, acționând în interesul Națiunilor Unite”.

În telegrama trimisă la 12 septembrie 1944 Departamentului de Stat al SUA, Averel Harriman (ambasadorul SUA la Moscova) a menționat că nu a avut timp să analizeze cererile românești de includere în Convenția de Armistițiu a propunerilor privind „impunerea unui termen-limită ocupației militare (sovietice — *n.n.*) și valabilității articolelor respective ale acordului de armistițiu, precum și la recunoașterea concretă a statutului de aliat sau cobeligerant pentru România.

Românii au protestat energic în legătură cu clauza privind daunele de război, cerând ca aceasta să fie mai flexibilă pentru a preîntâmpina o posibilă incapacitate de plată.

Ei au mai cerut, de asemenea, o recunoaștere mai mare a contribuției administrației românești la aplicarea măsurilor de poliție și administrative interne reclamate de acord. Molotov nu a manifestat dorința de a da nici un fel înapoi în problema despăgubirilor și nu a consimțit la nimic din ceea ce ar fi limitat puterea militară sau polițienească rusă în România în timpul perioadei [de ocupație] militară”.

¹ 23 august 1944. *Documente 1944*, vol. II, Direcția Generală a Arhivelor Statului, Centrul de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 707.

² *Foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers 1944, Volume IV, Europe, Rumania*, Washington 1966, pp. 231–232. The National Archives of the United States, Washington D.C., General Records of the Department of State (RG 59), European War 740.00119 EW 1939/9 – 1244. Apud 23 august 1944. *Documente 1944, op. cit.*, p. 713 (*Documentul nr. 844*).

Atitudinea ministrului sovietic Viaceslav Molotov față de România nu s-a schimbat în anii care au urmat. Cu toate acestea, reprezentanții României au solicitat la Paris acordarea statutului de țară cobeligerantă, în locul celui de stat învins în război (12 august 1946). Despre acea situație, regretatul istoric Valeriu Florin Dobrinescu a precizat în anul 1988, în volumul său care a fost ulterior premiat de Academia Română, următoarele:

„România cerea statut de cobeligerant, înlăturarea din proiectul de tratat a stipulațiilor articolului 30 (clauza națiunii celei mai favorizate), îmbunătățirea clauzelor economice care afectau grav situația țării și politica sa economică, îmbunătățirea condițiilor privitoare la limitarea armamentului. [...]

Referindu-se la clauzele economice și militare, pe care le-a calificat ca injuste în cea mai mare parte, [ministrul Afacerilor Externe] Gheorghe Tătărescu a solicitat [la 13 august 1946] o ameliorare, ținând cont de eforturile în războiul antihitlerist, ca și de situația noastră precară economică. Guvernul român, preciza el, își rezervă dreptul de a pretinde despăgubiri și reparații atât de la Germania, cât și de la Ungaria¹.

Din păcate pentru cetățenii României, reprezentanții Națiunilor Unite nu au recunoscut statutul de țară cobeligerantă la reuniunile de la Paris, din anii 1946 și 1947, România fiind considerată un stat învins — așa cum s-a consemnat în „Convenția de armistițiu“ (Moscova, 12 septembrie 1944). În consecință, autoritățile de la București au fost obligate să renunțe definitiv la circa 1,3 miliarde de mărci — datorie pe care fostul guvern de la Berlin o avea pentru petrolul și produsele agricole românești exportate în Germania până la 23 august 1944 și care nu fuseseră achitate de statul german. Totodată, România a fost obligată să plătească toate facturile neachitate din perioada în care mareșalul Ion Antonescu s-a aflat la putere, pentru tehnica

¹ Valeriu Florin Dobrinescu, *România și organizarea postbelică a lumii (1945–1947)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1988, pp. 150; 156.

de luptă, armamentul și echipamentele importate din Germania, în valoare totală de 1,25 miliarde de mărci.¹

Statutul de țară învinsă în cel de-Al Doilea Război Mondial a condus la includerea articolului 28 în Tratatul de Pace de la Paris, încheiat la 10 februarie 1947. România a acceptat să achite în întregime datoriile pe care le avea față de Germania la data de 8 mai 1945, deși statul german se afla sub ocupație în luna februarie 1947, la fel ca România, iar acei bani au ajuns sub controlul celor Patru Mari Puteri: URSS, SUA, Marea Britanie și Franța. Totodată, Valeriu Florin Dobrinescu a menționat o informație despre situația existentă la 10 februarie 1947: „Conform Agenției France Press, România, «deși a declarat că va executa clauzele» [Tratatului de Pace], s-a arătat nemulțumită de faptul că este lipsită de creanțele asupra Germaniei”².

La rândul său, guvernul de la Budapesta a fost dezamăgit de poziția reprezentanților celor Patru Mari Puteri, care au obligat Ungaria să renunțe la datoriile acumulate de Germania pentru toate produsele și serviciile furnizate autorităților de la Berlin și neplătite în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. O declarație în acel sens a fost făcută de guvernul de la Budapesta (6 august 1946): „Ungaria a suferit pagube nemăsurate în timpul ocupației germane și în urma evacuării germane. Nu există nicio bază juridică sau morală pentru ca Ungaria să fie constrânsă să renunțe la revendicările ei față de Germania în favoarea dușmanilor ei. Cel

¹ Istoricul Valeriu Florin Dobrinescu preciza în anul 1988 astfel: „Articolul 27 (din Tratatul de Pace de la Paris, devenit ulterior articolul 28, paragraful 4 – *n.n.*) obliga România să renunțe la toate reclamațiile sale, inclusiv creanțe, față de Germania și supușii germani, cu excepția aceloră în vigoare sau perfectate înainte de 1 septembrie 1939. Or, în perioada neutralității României (1 septembrie 1939–22 iunie 1941, *n.n.*), relațiile cu Germania au fost de natură pur comercială. Dar și mai grav era faptul că articolul ducea la anularea unei datorii germane către România de 1 300 milioane mărci germane – se menținea astfel exigibilitatea unei datorii a României către Germania de 1 250 milioane mărci germane. Hotărîrea de a scinda cele două operații cu anularea primei și persistarea celei de-a doua echivala practic cu a-i impune României o penalitate nejustificată de 1 300 milioane mărci”. *Ibidem*, p. 146.

² Arhiva Ministerului Apărării Naționale, *fond 5419*, dosar 801/13 A, 1947, poziția 1539, f. 575. Apud Valeriu Florin Dobrinescu, *op. cit.*, p. 189.

mult, Ungaria, în calitate de fostă aliată a Germaniei, poate ceda prioritatea revendicărilor puterilor aliate, dar fără a renunța la ele¹.

Alte informații interesante provin de la Gheorghe Tătărescu. La 23 august 1947, ministrul Afacerilor Externe și, totodată, șeful delegației române la Conferința de Pace de la Paris a declarat în Parlamentul României, înainte de ratificarea documentului semnat în capitala Franței la 10 februarie 1947: „Tratatul cuprinde multe clauze grele și multe clauze injuste. Este în primul rând injust preambulul tratatului, care nu acordă României calitatea de cobeligerantă. [...] *Este în special injustă clauza prevăzută în art. 28, care obligă România să renunțe la toate creanțele sale împotriva Germaniei. [...] România rămâne totuși obligată să plătească Germaniei creanțele sale [...] și în fapt să plătească ea Germaniei reparații.* [...] Nu este just să restituim aurul primit din Germania drept plată a cerealelor și petrolului ridicat din România și nici să înapoiem materialul rulant intrat în serviciul căilor noastre ferate prin trafic normal înainte de a fi primit înapoi materialul similar ieșit din țară în același mod sau pentru susținerea efortului de război alături de Națiunile Unite. [...] *Guvernul a acceptat tratatul [de Pace de la Paris] și sincer s-a obligat să execute în mod loial clauzele sale (s.n.)*”².

Imediat după discursul ministrului Afacerilor Externe, Parlamentul României a aprobat în unanimitate Tratatul de Pace de la Paris.

De ce s-au acceptat prevederile articolului 28 din acel document? Deoarece România a fost o țară învinsă în cel de-Al Doilea Război Mondial, nu i s-a recunoscut statutul de țară cobeligerantă, prevederile Dictatului de la Viena din august 1940 au fost anulate în întregime de cele Patru Mari Puteri, iar URSS, SUA, Marea Britanie și Franța au avut pretenții materiale și financiare față de

¹ Fülöp Mihály, *Pacea neterminată. Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe și tratatul de pace ungar (1947)*, Institutul European, Iași, 2007, p. 222.

² *Relațiile internaționale postbelice. Cronologie diplomatică, 1945–1964*, coord. Nicolae Ecobescu, Editura Politică, București, 1983, p. 62.

Germania. Acestea s-au achitat inclusiv printr-o confiscare de către reprezentanții celor Patru Mari Puteri a tuturor datoriilor pe care alte țări le aveau față de Germania (România, Ungaria, Bulgaria și Italia), conform Tratatelor de Pace încheiate la Paris, la 10 februarie 1947, de fiecare țară menționată cu Puterile Aliate și Asociate.¹ În consecință, autoritățile de la Berlin nu pot fi considerate răspunzătoare astăzi în acest caz, ci liderii politici din 1947 ai URSS, SUA, Franței și Marii Britanii — care au urmărit să obțină rapid din Germania diferite produse, bani și servicii în contul despăgubirilor de război, pentru a nu repeta greșelile grave săvârșite în perioada 1919–1932 într-o chestiune similară.

La rândul lor, mareșalul Ion Antonescu și Regele Mihai I pot fi considerați vinovați de situația respectivă, deoarece au permis trimiterea în Germania a unor cantități foarte mari de petrol și produse agricole în timpul războiului, fără a recupera sumele de bani datorate de guvernul de la Berlin. Dacă germanii câștigau războiul împreună cu românii, datoriile reciproce dintre Germania și România ar fi fost probabil compensate de comun acord. Am spus „probabil” deoarece istoria acelor evenimente a fost cu totul alta, în defavoarea intereselor naționale românești.

În final, România a fost obligată să plătească Uniunii Sovietice despăgubiri de război în valoare de 300 de milioane de dolari, în același timp cu achitarea datoriei pe care o avea față de Germania (1,25 miliarde de mărci). Anumite fonduri obținute din exportul de produse românești au fost utilizate pentru alimentarea contului din care se plătea datoria față de statul german după 10 februarie

Pentru detalii privind renunțarea de către Italia, România, Ungaria și Bulgaria la datoriile pe care Germania le avea față de aceste țări la sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, hotărârea adoptată în acel sens la cea de-a doua sesiune a Consiliului Miniștrilor de Externe a celor Patru Mari Puteri (15 iunie–12 iulie 1946), precum și discuțiile privind prevederile finale ale celor patru tratate care urmau să fie semnate la Paris, la 10 februarie 1947, vezi Fülöp Mihály, *op. cit.*, p. 199 (pentru toate cele patru state învinse); pp. 216–217 (România); pp. 221–222 (Ungaria); pp. 278–281 (Ungaria, Italia, România și Bulgaria); p. 289 (România și Bulgaria); p. 294 (Ungaria); pp. 296–297 (pentru cele patru state învinse).

1947, și acele sume ajungeau la cele Patru Mari Puteri, care țineau sub ocupație întreaga Germanie.¹

Conducerea Băncii Naționale a României a fost învinuită în ultimii ani că nu se implică în așa-zisa operațiune de recuperare a 18 miliarde de euro din Germania, fără să fie menționat un lucru elementar: Tratatul de Pace de la Paris nu a fost semnat de guvernatorul Băncii Naționale a României, ci de Gheorghe Tătărescu (ministru al Afacerilor Externe), Lucrețiu Pătrășcanu (ministrul Justiției), Ștefan Voitec (ministrul Educației Naționale) și generalul Dumitru Dămăceanu (subsecretar de stat la Ministerul de Război).² În plus, comisia română pentru aplicarea Tratatului de Pace a avut următoarea componență: Gheorghe Tătărescu (președinte), Gheorghe Gheorghiu-Dej (ministrul Economiei Naționale), Teohari Georgescu (ministrul Afacerilor Interne), Lucrețiu Pătrășcanu (ministrul Justiției), Alexandru Alexandrini (ministru de Finanțe), generalul Mihail Lascăr (ministrul Apărării Naționale), Tudor Ionescu (ministrul Minelor și Petrolului), Emil Bodnăraș și Simion Oeriu (comisar al guvernului pentru aplicarea Tratatului de Pace de la Paris).³

Cum s-a ajuns în zilele noastre la cele 18 miliarde de euro? S-au calculat „dobânzi“ și „penalități“, plecând de la suma de 1,3 miliarde de mărci pe care Germania trebuia să o achite României după cea de-a doua conflagrație mondială și care, potrivit articolului 28, paragraful 4 din Tratatul de Pace de la Paris, a fost anulată de reprezentanții coaliției Națiunilor Unite în defavoarea României. Politicienii de la București au fost nevoiți să accepte acel articol în întregime, deoarece România a fost învinsă în acel război și învingătorii și-au impus condițiile, chiar dacă erau considerate injuste de autoritățile de la București. Și statul român (nu Banca Națională a României) a îndeplinit prevederile Tratatului de Pace de la Paris, deoarece

¹ Pentru cazul similar al Finlandei, vezi Silviu Miloiu, *O istorie a Europei Nordice și Baltice, vol. II: De la Războiul Rece la era globalizării*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2005, p. 148.

² Valeriu Florin Dobrinescu, *op. cit.*, p. 188.

³ *Ibidem*, p. 192.

politicienii de la București au dorit încetarea stării de război și, în același timp, anularea Dictatului de la Viena din 30 august 1940 — prin care nord-vestul Transilvaniei fusese oferit Ungariei de reprezentanții Germaniei și Italiei; în plus, politicienii români vedeau în 1947 cum Organizația Națiunilor Unite încerca să coaguleze speranțele păcii într-o lume afectată de războiul care tocmai se încheiase și doreau ca România să fie primită cât mai curând în rândul statelor membre ale ONU — fapt care s-a întâmplat abia la 14 decembrie 1955, în condițiile aplicării de către statul român a Tratatului de Pace de la Paris din 1947. Același obiectiv general a fost urmărit și de autoritățile de la Helsinki, Roma, Budapesta și Sofia, după ce au acceptat tratatele de pace stabilite de învingători.

Plecarea delegației guvernamentale române la Conferința de Pace de la Paris (aeroportul Băneasa, 11 august 1946). Călătoria a fost efectuată cu avionul Lisunov Li-2 (YR-TAV) din imagine, iar întoarcerea de la Paris s-a făcut cu trenul.

În anul 1947, Finlanda, Italia, Bulgaria, România și Ungaria și-au recăpătat independența și suveranitatea, iar patru dintre ele au renunțat la toate datoriile pe care Germania ar fi trebuit să le